

 Νέο φροντιστήριο Νέο Ηράκλειο	ΜΑΘΗΜΑ	ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
	ΟΝ/ΜΟ	
	ΤΜΗΜΑ	
	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	
	ΗΜ/ΝΙΑ	
	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	3 ώρες

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αριστοτέλους , Προτρεπτικός πρὸς Θεμίσωνα,

Αποσπάσματα 8-9

Τὰ ὑποκείμενα πρὸς τὸν βίον ἡμῖν οἷον τὸ σῶμα καὶ τὰ περὶ τὸ σῶμα καθάπερ ὄργανά τινα ὑπόκειται, τούτων δ' ἐπικίνδυνός ἐστιν ἡ χρῆσις, καὶ πλέον θάτερον ἀπεργάζεται τοῖς μὴ δεόντως αὐτοῖς χρωμένοις. δεῖ τοίνυν ὀρέγεσθαι τῆς ἐπιστήμης κτᾶσθαι τ' αὐτὴν καὶ χρῆσθαι αὐτῇ προσηκόντως, δι' ἧς πάντα ταῦτα εὖ θησόμεθα. φιλοσοφητέον ἄρ' ἡμῖν, εἰ μέλλομεν ὀρθῶς πολιτεύεσθαι καὶ τὸν ἑαυτῶν βίον διάξειν ὠφελίμως.

Ἔτι τοίνυν ἄλλαι μὲν εἰσιν αἱ ποιοῦσαι ἕκαστον τῶν ἐν τῷ βίῳ πλεονεκτημάτων ἐπιστῆμαι, ἄλλαι δ' αἱ χρώμεναι ταύταις, καὶ ἄλλαι μὲν αἱ ὑπηρετοῦσαι, ἕτεραι δ' αἱ ἐπιτάττουσαι, ἐν αἷς ἐστιν ὡς ἂν ἡγεμονικωτέραις ὑπαρχούσαις τὸ κυρίως ὄν ἀγαθόν. εἰ τοίνυν μόνη ἡ τοῦ κρίνειν ἔχουσα τὴν ὀρθότητα καὶ ἡ τῷ λόγῳ χρωμένη καὶ ἡ τὸ ὅλον ἀγαθὸν θεωροῦσα, ἣτις ἐστὶ φιλοσοφία, χρῆσθαι πᾶσιν καὶ ἐπιτάττειν κατὰ φύσιν δύναται, φιλοσοφητέον ἐκ παντὸς τρόπου, ὡς μόνης φιλοσοφίας τὴν ὀρθὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀναμάρτητον ἐπιτακτικὴν φρόνησιν ἐν ἑαυτῇ περιεχούσης.

Παρατηρήσεις

A1. α. « ... αὐτοῖς»: Σε ποιες λέξεις του αρχαίου κειμένου αναφέρεται η αντωνυμία «αὐτοῖς»; (μονάδες 2)

β. «...ἐν αἷς»: Σε ποιες λέξεις του αρχαίου κειμένου αναφέρεται η αντωνυμία «αἷς»; (μονάδες 2)

A2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αὐτόν τη λέξη «Σωστό», αν εἶναι σωστή, ἢ τη λέξη «Λάθος», αν εἶναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3), και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3).

α. Η απρεπὴς χρῆσις του σώματος ἀπομακρύνει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ το φυσικὸ του προορισμό.

β. Η ἀπόκτησις τῆς γνώσεως (ἐπιστήμης) εἶναι ὑψιστος στόχος τοῦ ἀνθρώπου.

γ. Η ἀρμονία τῆς φύσεως καθοδηγεῖ τὸν ἐπιτακτικὸ ρόλο τῆς φιλοσοφίας.

Μονάδες 10

B1. «εἰ τοίνυν μόνῃ – ἢ τὸ ὅλον ἀγαθὸν θεωροῦσα – χρῆσθαι πᾶσιν καὶ ἐπιτάττειν κατὰ φύσιν δύναται, φιλοσοφητέον ὡς μόνῃς φιλοσοφίας τὴν ὀρθὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀναμάρτητον ἐπιτακτικὴν **φρόνησιν** ἐν ἑαυτῇ περιεχούσης»:να γράψετε τη σημασία που παίρνουν οι δύο υπογραμμισμένες έννοιες «τὸ ὅλον ἀγαθὸν» (μονάδες 5)και «τὴν φρόνησιν» (μονάδες 5)στα συμφραζόμενά τους και να αναλύσετε τη μεταξύ τους σχέση.

Μονάδες 10

B2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις φράσεις της Στήλης Α του παρακάτω πίνακα και δίπλα σε αυτόν το γράμμα της λέξης ή φράσης από τη Στήλη Β που

συμπληρώνει
ορθά το νόημά
της.

Στήλη Α

1. Κατά την πρώτη περίοδο της φιλοσοφικής του δραστηριότητας ο Αριστοτέλης ήταν

2. Στα 350 π. Χ. Ο Αριστοτέλης βρίσκεται

3. Το κυρίως μέρος των «Μετά φυσικά», ο Αριστοτέλης το γράφει, όταν διδάσκει

4. Ενέργειες για τη διαφύλαξη της διδασκαλίας του Αριστοτέλη έκανε ο

5. Ο Αριστοτέλης αισθάνθηκε ότι η ζωή του κινδυνεύει στα

Στήλη Β

α. απόλυτος

β. διαλλακτικός

γ. ήρεμος στοχαστής

α. στην Αθήνα

β. στα Στάγειρα

γ. στη Χαλκιδική

α. Στην Ακαδημία

β. Στο Λύκειο

γ. Στον Περίπατο

α. Εύδοξος

β. Θεόφραστος

γ. Ερμίας

α. 328 π. Χ.

β. 322 π. Χ.

γ. 323 π. Χ.

Μονάδες 10

B3. α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις λέξεις της Στήλης Α του παρακάτω πίνακα και δίπλα σε αυτόν το γράμμα της πρότασης από τη Στήλη Β που αντιστοιχεί στην ορθή σημασία της λέξης, σύμφωνα με το κείμενο του Αριστοτέλη.

Στήλη Α

Στήλη Β

1. άπεργάζεται

α. μηχανεύεται

β. παράγει

2. τῆς ἐπιστήμης

α. το σύνολο των επιστημών

β. η ακριβής γνώση

3. ἀγαθόν

α. σκοπός

β. αξία

4. ἐπιτακτικήν

α. επιβεβλημένη

β. κελευστική

5. ἀναμάρτητον

α. αλάνθαστη

β. αναμάρτητη

β. Να γράψετε μία περίοδο λόγου με καθεμία από τις λέξεις της Στήλης Α του παραπάνω πίνακα. Να χρησιμοποιήσετε την κάθε λέξη με διαφορετική σημασία από εκείνη που της δίνει ο Αριστοτέλης στο αρχαίο κείμενο. Οι λέξεις πρέπει να είναι στο ίδιο μέρος του λόγου και μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε οποιονδήποτε γραμματικό τύπο.

Μονάδες 10

B4. Αφού μελετήσετε το παρακάτω μεταφρασμένο απόσπασμα από το έργο «Οι ερωτήσεις της ζωής» του Φερνάντο Σαμπατέρ και το απόσπασμα από τον «Προτρεπτικό προς Θεμίσωνα», που σας δόθηκε, να συσχετίσετε τις απόψεις:

α. του Φερνάντο Σαμπατέρ (μονάδες 5) και

β. του Αριστοτέλη (μονάδες 5) για τη σχέση της φιλοσοφίας με τις άλλες επιστήμες.

Παράλληλο κείμενο

Στο έργο του «Οι ερωτήσεις της ζωής», ο Φερνάντο Σαμπατέρ, αναφέρεται στην αξία της φιλοσοφίας.

«Είναι γεγονός ότι στην αρχή επιστήμη και φιλοσοφία ήταν ενωμένες και μονάχα με το πέρασμα των αιώνων η φυσική, η χημεία, η αστρονομία ή η ψυχολογία απέκτησαν σιγά σιγά την ανεξαρτησία τους από την κοινή φιλοσοφική μήτρα. Σήμερα οι επιστήμες φιλοδοξούν να μας εξηγήσουν πώς είναι φτιαγμένος ο κόσμος γύρω μας και πώς λειτουργεί, ενώ η φιλοσοφία ενδιαφέρεται κυρίως για τη σημασία που έχει ο κόσμος για μας. Η επιστήμη, για οποιοδήποτε θέμα κι αν μιλήσει, υιοθετεί την απρόσωπη οπτική γωνία (ακόμα κι όταν ερευνά τον ίδιο τον άνθρωπο!), ενώ η φιλοσοφία έχει πάντοτε υπόψη της ότι η γνώση έχει αναγκαστικά ένα υποκείμενο: τον άνθρωπο-πρωταγωνιστή. Η επιστήμη επιδιώκει να γνωρίσει αυτό που υπάρχει κι αυτό που συμβαίνει. Η φιλοσοφία μελετά το πώς μας επηρεάζει αυτό που υπάρχει κι αυτό που γνωρίζουμε ότι συμβαίνει.

Η επιστήμη πολλαπλασιάζει τις προοπτικές και τις περιοχές της γνώσης, που σημαίνει ότι τεμαχίζει και εξειδικεύει τη γνώση. Η φιλοσοφία πασχίζει να συσχετίσει το καθετί με όλα τα υπόλοιπα, προσπαθεί να συγκεντρώσει το σύνολο των γνώσεων σ' ένα κοινό θεωρητικό πλαίσιο, ικανό να υπερβεί την πολυμορφία αυτής της ενιαίας και αδιαίρετης περιπέτειας που είναι η σκέψη ή, μ' άλλα λόγια, η ανθρώπινη ύπαρξη. [...]

Η επιστήμη αναζητεί γνώσεις και όχι απλές εικασίες. Η φιλοσοφία θέλει να μάθει τη σημασία που έχουν για μας οι γνώσεις μας στο σύνολό τους, και μάλιστα αν είναι γνώσεις πραγματικές ή μεταμφιεσμένη άγνοια! Γιατί η φιλοσοφία συνηθίζει να προβληματίζεται για ζητήματα που οι επιστήμονες (και φυσικά και ο απλός κόσμος) θεωρούν δεδομένα ή προφανή».

(Φερνάντο Σαμπατέρ, Οι ερωτήσεις της ζωής, μτφρ. Κ. Φιλιππίδης, εκδ. Αίολος, Αθήνα 2003, σ. 21)

Μονάδες 10

ΑΓΝΩΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουκυδίδης, Ιστορία Ε, 2-3

Εισαγωγή

Ο Κλέων, έχοντας μαζί του αθηναϊκές και συμμαχικές δυνάμεις, πληροφορείται για την κατάσταση στην οποία βρισκόταν η Τωρώνη και αποφασίζει να επιτεθεί με το πεζικό του.

Αδίδακτο Κείμενο

Κλέων δὲ Ἀθηναίους πείσας ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία ἐξέπλευσε μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν, Ἀθηναίων μὲν ὀπλίτας ἔχων διακοσίους καὶ χιλίους καὶ ἵππεας τριακοσίους, τῶν δὲ ξυμμάχων πλείους, ναῦς δὲ τριάκοντα. Σχῶν δὲ ἐς Σκιώνην πρῶτον ἔτι πολιορκουμένην καὶ προσλαβὼν αὐτόθεν ὀπλίτας τῶν φρουρῶν, κατέπλευσεν ἐς τὸν Κωφὸν λιμένα τῶν Τωρωναίων ἀπέχοντα οὐ πολὺ τῆς πόλεως. ἐκ δ' αὐτοῦ, αἰσθόμενος ὑπ' αὐτομόλων ὅτι οὔτε Βρασίδας ἐν τῇ Τωρώνῃ οὔτε οἱ ἐνόντες ἀξιόμαχοι εἶεν, τῇ μὲν στρατιᾷ τῇ πεζῇ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν, ναῦς δὲ περιέπεμψε δέκα ἐς τὸν λιμένα περιπλεῖν. Καὶ πρὸς τὸ περιτείχισμα πρῶτον ἀφικνεῖται, ὃ προσπεριέβαλε τῇ πόλει ὁ Βρασίδας ἐντὸς βουλόμενος ποιῆσαι τὸ προάστειον, καὶ διελὼν τοῦ παλαιοῦ τείχους μίαν αὐτὴν ἐποίησε πόλιν. Βοηθήσαντες δὲ ἐς αὐτὸ Πασιτελίδας τε ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων καὶ ἡ παροῦσα φυλακὴ προσβαλόντων τῶν Ἀθηναίων ἡμύνοντο. Καὶ ὥς ἐβιάζοντο καὶ αἱ νῆες ἅμα περιέπλεον αἱ ἐς τὸν λιμένα περιπεμφθεῖσαι, δέισας ὁ

Πασιτελίδας μὴ αἶτε νῆες φθάσωσι λαβοῦσαι ἐρῆμον τὴν πόλιν καὶ τοῦ τειχίσματος ἀλισκομένου ἐγκαταληφθῆ, ἀπολιπὼν αὐτὸ δρόμῳ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν.

Παρατηρήσεις

1. Να μεταφραστεί στα νέα ελληνικά το απόσπασμα «Σχὼν δὲ ἐς Σκιώνην πρῶτοντῶν Ἀθηναίων ἡμύνοντο.» **Μονάδες 20**

2. α. Ποιες πληροφορίες έλαβε ο Κλέων για την Τορώνη;

β. Πώς αντέδρασε ο Σπαρτιάτης Πασιτελίδας στην επίθεση του Αθηναίου στρατηγού;

Μονάδες 10

3. α. Να κάνετε πλήρη γραμματική αναγνώριση στους ακόλουθους όρους του κειμένου: **πείσας, ναῦς, αὐτήν, λαβοῦσαι.**

β. Να γίνει εγκλιτική αντικατάσταση στα ρήματα: **ἐξέπλευσε, ἀφικνεῖται.**

γ. **προσβαλόντων:** να κλιθεῖ η μετοχή θηλυκού γένους σε ενικό, διατηρώντας τον χρόνο και τη φωνή.

Μονάδες 10

4. α. «Κλέων δὲ Ἀθηναίους πείσας ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία ἐξέπλευσε μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν, Ἀθηναίων μὲν ὀπλίτας ἔχων διακοσίους καὶ χιλίους καὶ ἱππέας τριακοσίους, τῶν δὲ ξυμμάχων πλείους, ναῦς δὲ τριάκοντα. Σχὼν δὲ ἐς Σκιώνην πρῶτον ἔτι πολιορκουμένην καὶ προσλαβὼν αὐτόθεν ὀπλίτας τῶν φρουρῶν, κατέπλευσεν ἐς τὸν Κωφὸν λιμένα τῶν Τορωναίων ἀπέχοντα οὐ πολὺ τῆς πόλεως.»

Να εντοπίσετε και να αναγνωρίσετε στο απόσπασμα τους εμπρόθετους επιρρηματικούς προσδιορισμούς.

β. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση της δευτερεύουσας πρότασης του κειμένου «**ὅτι οὔτε Βρασίδης ἐν τῇ Τορώνῃ.**»

Μονάδες 10

Σας Ευχόμαστε Επιτυχία!!!!